

Pojem: masová kultura

Masová kultura je produkt moderní společnosti a masmédií – hromadně sdělovacích prostředků. Jsou to informace, hodnoty a artefakty určené pro velké množství konzumentů najednou - kulturní průmysl, showbusiness.

Je to kultura organizovaná a uniformní, orientuje se na standard a neumožňuje rozvoj lidského ducha. Těží z růstu volného času všech společenských vrstev a blahobytu. Jde o kulturu, která má uspokojit lidské kulturní potřeby pouze za účelem zábavy a oddechu.

Masová kultura všude kolem nás

Ve své eseji na téma masová kultura bych se ráda věnovala dvěma otázkám. A to jak nás ovlivňuje masová kultura a pozitivní jevy masové kultury.

Už samotný pojem masová kultura je pro mě zavádějící. Kultura je dle mě něco, co nás má obohacovat, rozvíjet nás (i my ji) a vychovávat, avšak masová kultura nám podle mě spíš bere, než dává. Je to takové zboží, jehož hlavním cílem je, aby bylo co nejvíce prodáváno.

Když se v oblasti umění, a myslím, že nejen v ní, použije termín masová kultura je to pro nás něco automaticky odsuzovaného. Je to pojem, který má co dočinění s manipulací, neestetičností, nehodnotností apod., masová kultura je zde pojímána jako takový zabiják duševního prostoru lidí, kazič vysoké i lidové kultury.

Ovšem tato kultura je naší dennodenní součástí, dá se říct, že ji normální člověk i vyhledává. Je pro něj jednodušší se nechat masovou kulturou, společností, médii strhnout a plout v jejím proudu, než razit náročnou cestu za vlastním poznání. A je to i pochopitelné. Vezmeme-li si osobu, která denně tráví osm i více hodin v náročné práci, přijde domů, chce se dozvědět, co je nového ve světě, jsou této osobě naservírovány určité informace, ať už v televizi či na internetu, které posluchače uspokojí. Poskytují mu přiděl nových informací, navíc se při tomto procesu může dozvědět i nějaké kulinařské poznatky, pak se pokochá krásným, novým porcelánovým jelenem na poličce a může jít v klidu spát.

Je to trošku absurdní, ale troufám si říct, že nemalá část lidí takto prožívá svůj kulturní život. Masová kultura nás obklopuje natolik, že vidina zlepšení této situace se zdá takřka nemožná.

Většina z nás se denně setkává s produkty masové kultury a vyhýbat se tomuto jevu může být velice obtížné. Jak se tedy máme této masové manipulaci vyhýbat, když je všude kolem nás?

Je vůbec možné se určitým způsobem od masové kultury oprostit či je nedílnou součástí našeho života? A je dobře či špatně, když se necháme svést jejími triky?

Vezme-li si například osobu, která chce na internetu najít důvěryhodné zdroje k nějaké své práci a dokonce přímo ví, kde se tyto zdroje nachází. Než se tato osoba „prokliká“ ke středu svého zájmu, je jí nabízeno tolik reklam, neadekvátních článků a podobných jevů, které odbourávají pozornost od daného problému, že chce vynaložit opravdu velké soustředění, aby dotyčný nezabrousil někam, kam ho to momentálně láká. A láká nás to právě díky možnosti prožít zábavu, která je nám na dosah.

Na otázku, zda je možné se od této masové produkce oprostit, jsem odpověď dosud nenalezla. Při kláním se i k názoru, že v běžném stylu lidského života se od ní ani oprostit nelze. V tomto ražení mě tedy více zajímá otázka, zda má tato kultura pro nás i něco víc, než jen spotřebu volného času.

Informace, ty jsou jedním přínosem, který nám poskytují masmédiá. Podle mě mají spíše výhodu než nevýhodu. Na jedné straně se dá jimi perfektně manipulovat, ovšem jak jinak předat lidem informace o světě. A pokud máme alespoň trochu důvěryhodné zdroje je pro mě

lepší důvěřovat pravdivosti či částečné pravdivosti předávaných informací, než se nezajímat a nevědět o dění ve světě vůbec.

Osobně vidím v masové kultuře i jistá pozitiva. Jsou sice v kontrastu s uměleckými hodnotami rozvojem osobnosti, avšak jsou to jevy, které dle mého názoru mohou rozvíjet naši emocionalitu. Jedná se zejména o jevy psychické, které nás neposouvají dál, ale vytváří v nás určitý pocit uspokojení, příjemných i nepříjemných pocitů, které mohou vést k zamyšlení.

Myslím, že například takový produkt masové kultury jako je kýčovitý suvenýr, „duchaplná“ reklama, či opera Carmen, nám určitým způsobem mohou něco předat. Příjemné pocity z darovaného předmětu, „nakopnutí“ životního stylu či zážitku z výše uvedeného hudebního představení nám sice nic nového nepřináší, ale člověk se díky nim může alespoň na chvíli cítit šťastný. Tyto jevy nemají žádnou estetickou hodnotu, nevyjadřují krásno, ale mohou způsobit krásno v našich srdcích. A ačkoliv je masová kultura brána jako něco co nás neobohacuje a jako úpadek kultury, myslím, že její pozitivum je v tom, že člověk díky ní dokáže na chvíli vypnout. Každý občas potřebuje regeneraci a odpočinek sám od sebe, od svých problémů a starostí a masová kultura mu svým způsobem podává jednoduchou cestu k tomuto oproštění. Závěrem tedy uvádím, že masová kultura nám dává cosi, co běžný člověk potřebuje, aby mohl v dnešním uspěchaném světě fungovat. Kdo z nás se rád nepodívá večer na zprávy, kdo z nás rád neshlédne nějaký film, čistě jen pro zábavu a oddych od reality? Ač je to paradox, myslím, že masová kultura nám občas dává energii či popud proti této kultuře bojovat.

Seznam použité literatury:

HENCKMANN, Wolfhart. *Estetický slovník*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1995, 229 s. ISBN 80-205-0478-8.

MACKOVÁ, Zpracovala Iva. *Sociologie: studijní opora disciplíny "Úvod do psychologie a sociologie"*. Vyd. 1. Třebíč: Vivat Academia, 2009, 1303 s. ISBN 978-809-0422-230.

Nové universum: všeobecná encyklopedie A-Ž. 1. vyd. V Praze: Knižní klub, 2003, 1303 s. ISBN 80-242-1069-X